

Jak kontrolować zwolnienia lekarskie

dla pracodawcy

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Spis treści

Czy każdy pracodawca ma prawo kontrolować prawidłowość wykorzystywania zwolnień lekarskich	3
Na czym polega kontrola	3
Miejsca, w których możesz przeprowadzać kontrolę	4
Terminy przeprowadzania kontroli	4
Jakie czynności pracownik może wykonywać w czasie zwolnienia lekarskiego	4
Jak należy postąpić, gdy nie zastaniesz pracownika w domu	5
Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli	5
Dokument stwierdzający nieprawidłowe wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego	5
Konsekwencje nieprawidłowego wykorzystywania zwolnienia lekarskiego	6
Decyzje w sprawie uprawnień do zasiłku	7
Kontrola zasadności zwolnień lekarskich	7
Kto zawiadamiania pracownika o terminie badania przez lekarza orzecznika	7

Jako pracodawca masz prawo kontrolować, czy Twój pracownik prawidłowo wykorzystują zwolnienia lekarskie z powodu choroby albo konieczności sprawowania opieki nad chorym dzieckiem lub innym chorym członkiem rodziny.

Możesz także wystąpić do ZUS, aby przeprowadził kontrolę lekarską zwolnienia lekarskiego Twojego pracownika.

Czy każdy pracodawca ma prawo kontrolować prawidłowość wykorzystywania zwolnień lekarskich

Każdy pracodawca ma prawo kontrolować, czy jego pracownicy prawidłowo wykorzystują zwolnienia lekarskie, za które wypłaca on z własnych środków wynagrodzenie za czas choroby. Podstawą prawną do tego jest art. 92 Kodeksu pracy.

Jeżeli zgłosiłeś do ubezpieczenia chorobowego więcej niż 20 ubezpieczonych, masz także prawo kontrolować, czy pracownicy prawidłowo wykorzystują zwolnienia lekarskie, za które wypłacasz im (również innym ubezpieczonym, np. zleceniobiorcom) zasiłki chorobowe i opiekuńcze oraz świadczenia rehabilitacyjne.

Jeżeli do ubezpieczenia chorobowego zgłosiłeś maksymalnie 20 ubezpieczonych, to zasiłki chorobowe i opiekuńcze albo świadczenia rehabilitacyjne wypłaca im ZUS. W takim przypadku możesz zwrócić się o kontrolę prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich do tego naszego oddziału, który wypłaca te zasiłki Twoim pracownikom.

Na czym polega kontrola

Podczas kontroli ustala się, czy pracownik:

- w okresie zwolnienia lekarskiego nie wykonuje pracy zarobkowej,
- nie wykorzystuje zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z jego celem.

Jeżeli zwolnienie lekarskie wystawiono z powodu konieczności sprawowania opieki nad chorym dzieckiem lub innym chorym członkiem rodziny, dodatkowo trzeba sprawdzić, czy poza pracownikiem nie ma innych domowników, którzy mogą zapewnić opiekę dziecku lub choremu członkowi rodziny (nie dotyczy to opieki nad dzieckiem w wieku poniżej 2 lat).

Miejsca, w których możesz przeprowadzać kontrolę

Kontrolę prawidłowości wykorzystywania zwolnienia lekarskiego możesz przeprowadzać w:

- miejscu pracy lub w miejscu prowadzenia działalności pozarolniczej – jeśli posiadasz informacje, że pracownik wykonuje pracę na rzecz innego podmiotu albo równocześnie prowadzi działalność pozarolniczą,
- miejscu zamieszkania pracownika,
- miejscu czasowego pobytu pracownika (adres pobytu w okresie orzeczonej niezdolności do pracy jest podany w zaświadczeniu lekarskim),
- innym miejscu, jeśli posiadasz informacje, że jest to celowe.

Terminy przeprowadzania kontroli

Nie ustalasz stałych terminów kontroli – przeprowadzasz je w miarę potrzeby. Możesz je nasilić w okresach, w których wzrasta liczba pracowników korzystających ze zwolnień lekarskich.

Jakie czynności pracownik może wykonywać w czasie zwolnienia lekarskiego

Pracownik niezdolny do pracy z powodu choroby nie powinien wykonywać czynności sprzecznych z celem zwolnienia lekarskiego, w tym takich, które mogłyby przedłużyć okres niezdolności do pracy. Nie powinien tego robić niezależnie od tego, czy lekarz leczący wskazał w zwolnieniu lekarskim, że „chory powinien leżeć”, czy – że „chory może chodzić”. Nie może też wykonywać żadnej pracy zarobkowej. Czas zwolnienia powinien wykorzystać na rekonwalescencję.

Pracownik niezdolny do pracy może jednak wykonywać zwykłe czynności życia codziennego oraz czynności związane ze swoim stanem zdrowia, np. może udać się do apteki, po codzienne zakupy żywności, na badania lub wizytę u lekarza. Nie są to okoliczności, na podstawie których można go pozbawić prawa do zasiłku chorobowego.

Jeśli masz wątpliwości, czy Twój pracownik wykorzystuje zwolnienie lekarskie zgodnie z jego celem i czy w związku z tym ma prawo do zasiłku, zwróć się do nas o rozstrzygnięcie tej kwestii. Jeżeli będzie taka potrzeba, zasięgnemy opinii lekarza orzecznika ZUS.

Jak należy postąpić, gdy nie zastaniesz pracownika w domu

Jeśli przeprowadzasz kontrolę w miejscu zamieszkania lub pobytu pracownika i nie zastaniesz go w domu, to powinieneś kontrolę ponowić oraz wyjaśnić przyczyny tej nieobecności. Jeżeli pracownik poda uzasadniony powód swojej nieobecności, np. wizyta u lekarza, nie możesz uznać, że zwolnienie lekarskie wykorzystuje nieprawidłowo.

Pamiętaj, że adres, pod którym pracownik będzie przebywać w czasie zwolnienia lekarskiego, znajduje się w zwolnieniu lekarskim. Pracownik jest bowiem zobowiązany przekazać lekarzowi, który wystawia mu zwolnienie lekarskie, swój adres pobytu w okresie czasowej niezdolności do pracy, jeżeli różni się on od jego adresu zamieszkania. Jeśli pracownik zmieni swoje miejsce pobytu w trakcie niezdolności do pracy, to musi poinformować o tym Ciebie i ZUS w ciągu 3 dni od tej zmiany.

WAŻNE!

Usprawiedliwieniem nieobecności nie może być zmiana miejsca pobytu w czasie zwolnienia lekarskiego, jeśli pracownik o tej zmianie nie poinformował pracodawcy (i ZUS) w ciągu 3 dni.

Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli

Osobie, która w Twoim imieniu udaje się na kontrolę, musisz wystawić imienne upoważnienie. Jest ono ważne łącznie z legitymacją pracowniczą albo dokumentem tożsamości tej osoby. Numery tych dokumentów podaj w upoważnieniu.

Dokument stwierdzający nieprawidłowe wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego

Jeśli stwierdzisz, że pracownik, który korzysta ze zwolnienia lekarskiego, wykonuje pracę zarobkową lub wykorzystuje to zwolnienie niezgodnie z jego celem, sporządzasz protokół z kontroli. Powinny się w nim znaleźć ustalenia dokonane podczas kontroli, w tym opis, na czym polegało nieprawidłowe wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego. Pracownik może wnieść uwagi do protokołu. Ustalenia kontroli zawarte w protokole są podstawą, by nie wypłacić pracownikowi zasiłku.

WAŻNE!

Jeśli podczas kontroli nie stwierdzisz żadnych nieprawidłowości, nie sporządzasz protokołu.

Konsekwencje nieprawidłowego wykorzystywania zwolnienia lekarskiego

Pracownik, który przebywa na zwolnieniu lekarskim, a mimo to wykonuje pracę zarobkową albo wykorzystuje to zwolnienie niezgodnie z jego celem, traci prawo do:

- wynagrodzenia za okres niezdolności do pracy z powodu choroby (na podstawie art. 92 Kodeksu pracy),
- zasiłku chorobowego,
- zasiłku opiekuńczego,

WAŻNE!

Pracownik traci prawo do tych świadczeń i wynagrodzenia za cały okres objęty zwolnieniem lekarskim, w czasie którego wykonywał pracę zarobkową albo które wykorzystywał niezgodnie z celem zwolnienia.

- świadczenia rehabilitacyjnego – za cały miesiąc kalendarzowy, w którym pracownik wykonywał pracę zarobkową albo wykorzystywał okres, na który zostało przyznane świadczenie rehabilitacyjne, w sposób niezgodny z celem świadczenia.

PRZYKŁAD

Jan jest pracownikiem stacji kontroli pojazdów, jednak przez 3 miesiące nie pracował, ponieważ miał przyznane świadczenie rehabilitacyjne – od 1 czerwca do 31 sierpnia. Jego pracodawca 25 lipca przeprowadził kontrolę, by sprawdzić, czy Jan wykorzystuje ten czas na powrót do zdrowia. Stwierdził, że Jan pracował w tym czasie w zakładzie kosmetycznym swojej żony. To oznaczało, że wykorzystywał okres, na który zostało mu przyznane świadczenie rehabilitacyjne, niezgodnie z celem świadczenia. Pracodawca sporządził więc protokół z kontroli. Na tej podstawie pracodawca nie wypłacił Janowi świadczenia rehabilitacyjnego za lipiec, czyli za miesiąc, w którym stwierdził, że Jan wykonywał pracę.

Decyzje w sprawie uprawnień do zasiłku

Decyzje w sprawie uprawnień do zasiłku wydaje ZUS. Jeżeli Ty przeprowadzałeś kontrolę, ZUS wydaje decyzję na Twój wniosek lub na wniosek pracownika. Od decyzji przysługuje odwołanie do sądu. Pracownik może je złożyć pisemnie lub ustnie do protokołu za pośrednictwem tej naszej jednostki, która wydała decyzję. Ma na to miesiąc od dnia otrzymania decyzji.

Więcej informacji o tym, jak kontrolować, czy pracownik prawidłowo wykorzystuje zwolnienie lekarskie, znajdziesz w poradniku *Kontrola prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich od pracy* dostępnym na stronie www.zus.pl w zakładce [Baza wiedzy] > [Biblioteka ZUS] > [Poradniki].

Kontrola zasadności zwolnień lekarskich

Możesz także zwrócić się do nas, abyśmy skontrolowali, czy zwolnienia lekarskie były Twoim pracownikom wystawiane zasadnie. Kontrole takie przeprowadzają lekarze orzecznicy ZUS.

Kto zawiadamiania pracownika o terminie badania przez lekarza orzecznika

Od 1 stycznia 2019 r. o terminie badania przez lekarza orzecznika ZUS może zawiadomić pracownika zarówno ZUS, jak i Ty. ZUS może to zrobić:

- listownie,
- elektronicznie,
- telefonicznie.

Ty możesz zawiadomić swojego pracownika:

- telefonicznie,
- e-mailowo.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2019 r. poz. 645).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich od pracy oraz formalnej kontroli zaświadczeń lekarskich (Dz.U. nr 65, poz. 743).

www.zus.pl

Twój przewodnik po ubezpieczeniach społecznych

Blisko milion odwiedzających każdego miesiąca

Platforma Usług Elektronicznych - sprawy ubezpieczeniowe i rozliczenia przez internet

Drugi najpopularniejszy portal publiczny w Polsce

Łatwe wyszukiwanie przydatnych informacji

Elektroniczna biblioteka ZUS - ulotki, poradniki, informatory w PDF

Przyjazny dla osób z niepełnosprawnością

Lekarze Formularze i wnioski Baza wiedzy

Zaloguj się

Login

Hasło

ZALOGUJ SIĘ

> Nie pamiętasz hasła?

Zaloguj się przez profil zaufany

Zaloguj się przez certyfikat kwalifikowany

☹ Nie masz konta w PUE? > Zarejestruj się

Lekcje z ZUS

Kwartalnik Ubezpieczenia Społeczne. Teoria i praktyka

Biblioteka ZUS Ulotki Poradniki

Międzynarodowe Dni Poradnictwa

WYK. MAF-AM MAF-AM Dostępność dla osób niepełnosprawnych

ZUS | ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

ul. Szamocka 3, 5
01-748 Warszawa

- Platforma Usług Elektronicznych: www.zus.pl
- Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS:
  - 22 560-16-00* dla tel. komórkowych i stacjonarnych
  - * koszt połączenia według umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym
  - Skype: [zus_centrum_obsługi_tel](https://www.skype.com/name/plus/zus_centrum_obsługi_tel)
  - e-mail: cot@zus.pl

ZUS